

Seminar:
Branje in otroci s posebnimi potrebami
ŠE JAZ BI BRAL

Vesna Vršič, višja svetovalka področja I, za razredni pouk

Zavod Republike Slovenije za šolstvo

BRANJE KOT PRIJETNA IZKUŠNJA

Slika 1: Kako brati pravljico otroku.

Slika 2: Bralne urice s psom.

Slika 3: Pri bralni znački imamo radi knjige in otroke

Slika 4: 4 razlogi, zakaj lahko branje izboljša življenje vašega otroka

RAZVOJ MLADEGA BRALCA

- Zgodnja izpostavljenost literaturi spodbuja govor otrok in bralni razvoj.

STARŠI

UČITELJI

Branje je pokazatelj uspešnosti otrok pri šolskem delu.

- Izpostavljenost literaturi postane z leti učinkovitejša za bralno kompetentnejše otroke – ti otroci radi in pogosto berejo, zato razvijejo bralno rutino, bogatijo besedišče (pomensko, oblikoslovno), kar jim omogoča še nadaljnji razvoj branja in večje uživanje pri njem.

PORAJAJOČA SE PISMENOST

- Zanimanje učencev za tisk in bralno gradiv

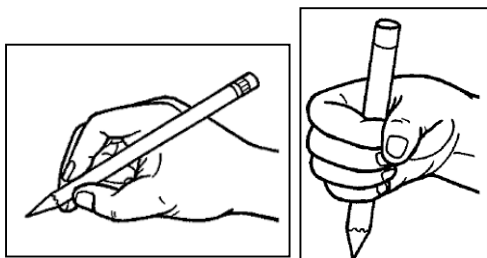
Razvitost koncepta knjige in pravil pri branju.

- k temu pripomorejo okolje in izkušnje

Otroci imajo že ob vstopu v šolo razvit koncept, kaj knjiga je in kaj ljudje počnemo pri branju, pa ima še približno 40 odstotkov otrok težave z razumevanjem tega, zakaj ima knjiga naslov in s poznavanjem knjižne terminologije (npr. pokazati besedo, črko, beseda s štirimi črkami).

PROCES SISTEMATIČNEGA OPISMENJEVANJA

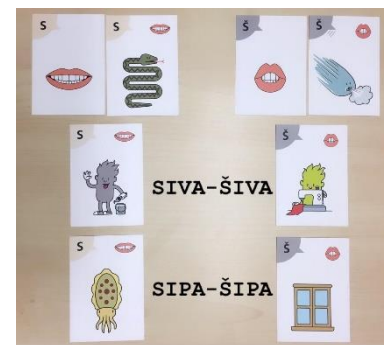
oziroma razvoj bralnih zmožnosti otrok v prvem triletju OŠ

Slika 5: Drža pisala

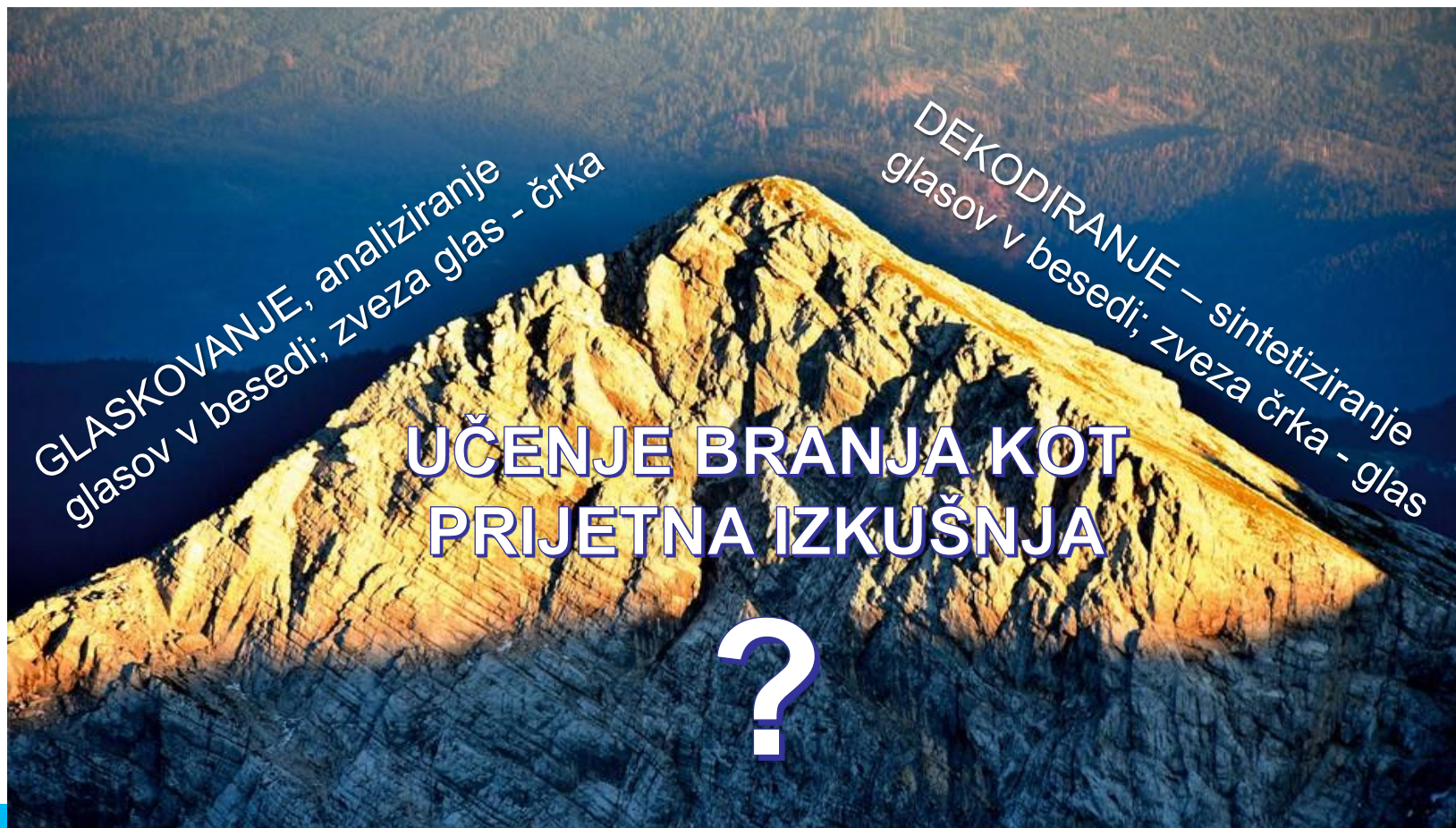
Slika 6: Določanje glasu n v besedi

Slika 7: Fonološka motnja

FONOLOŠKO ZAVEDANJE

je potencial za uspešen začetek branja

O MOTIVACIJI

Vse kar lahko naredimo je to, da ustvarimo
pozitivno vzdušje, v katerem osebe odkrivajo svoje
sposobnosti,
vidijo, da imajo pravico do uspeha
in ugotavljajo, kakšne so njihove želje.
Kot posledica vsega tega se pojavi motivacija.

(Lewis Timberlake)

KAKO PRISTOPITI K RAZVOJU FONOLOŠKEGA ZAVEDANJA?

- vsak otrok je individuum, ki se razvija in uči na svoj način in v svojem tempu,
- otrok želi narediti stvari sam, mi mu le pomagamo,
- otrok potrebuje čas po svoji meri,
- otroku moramo omogočiti celosten razvoj in mu pomagati zapolniti primanjkljaje na področjih, na katerih je šibek ali neuspešen,
- razvija naj vsa čutila, razvoj motorike, ravnotežja, ...

Začetna motivacija pride z akcijo – včasih je v začetku potrebna prisila.

INDIVIDUALIZIRAN IN PERSONALIZIRAN PRISTOP

DEJAVNOST, KI JO VODI
UČITELJ

Obravnava nove snovi ali ponavljanje

DEJAVNOST, KI POTEKA
INDIVIDUALNO

Možnost izbire gradiv

DEJAVNOST, KI JO IZVAJAMO V
DVOJICAH

Sodelovalno učenje

DEJAVNOST, KI JO IZPELJEMO
V SKUPINI

Didaktična igra in sodelovalno učenje

BRANJE

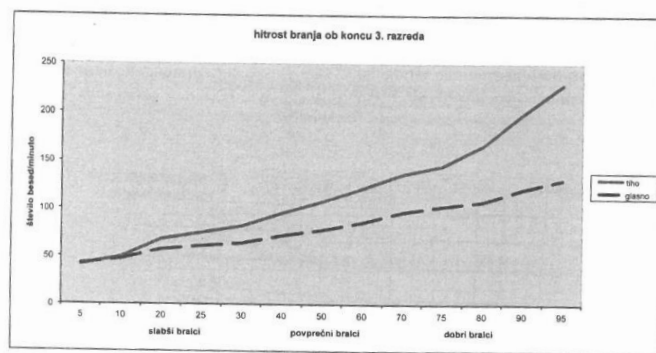
- Sodobni model – model dveh poti:
 - direktna leksična pot (zveza črka – glas) – ni nujno, da učenec prebrano razume
 - indirektna neleksična pot (semantično/skladenjsko znanje)
 - pomaga si s pomenom besed
- pri branju se sprožita obe poti - večje, ko ima otrok besedišče, bolj mu to pomaga pri branju

Če učenec prebere napačno 15% besed, je ogroženo njegovo razumevanje in potrebuje pomoč/podporo učitelja.

Motivacija izgine, ko naletimo na oviro.

GLASNO IN TIHO BRANJE

- Razkorak v hitrosti med glasnim in tihim branjem je:
 - pri slabših bralcih zelo majhen (ga skoraj ni)
 - pri povprečnih bralcih večji
 - pri dobrih bralcih pa največji (v 1 min pri tihem branju preberejo od 40 do 98 besed več kot pri glasnem branju)

Slika 5. Prikaz hitrosti glasnega in tihega branja učencev ob koncu 3. razreda (Pečjak, Magajna in Podlesek, 2011).

Motivirani smo, ko nekaj počnemo zase, se ob tem dobro počutimo, smo zadovoljni.

DEJAVNOSTI BRANJA

- Ponavljajoče branje ali večkratno branje istega gradiva - pomembno zlasti za učence z učnimi težavami, saj tako ohranjajo motivacijo za branje
- Zborna branje
- Eho branje
- Poslušanje med branjem
- Poslušanje posnetega branja

Tekočnost branja (hitrost, ritem, natančnost, izraznost) je pokazatelj splošne bralne kompetentnosti učenca

Pomen izbora bralnega gradiva - bralni interes

Če v neki stvari ne prepoznamo koristi zase, potem zadeva ne deluje.

UČENEC – ZAVZET BRALEC

Kako dobro poznamo svoje učence kot bralce?

- branju za zabavo
- uživanju pri branju
- poseganje po raznovrstnem bralnem gradivu

Branje kot
prostočasna
dejavnost

Branje je eden
izmed njihovih
konjičkov.

Branje raznovrstnega
gradiva in srečevanje
z različnimi slogi
pisanja.

IZZIV

BRANJE DIGITALNIH BESEDIL

Slika 8: Besedila na papirju boljše razumemo kot besedila na zaslonu.

VIRI:

- Grosman, M. (2009). Kaj je branje in kakšen je bralec v 21. stoletju. Otrok in knjiga, letnik 36, številka 75. Pridobljeno 18. 9. 2019 s spletne strani <https://www.dlib.si/stream/URN:NBN:SI:DOC-HAENJ9T0/3ed61327-5cff-4aa6-89fb-0b87a6e80565/PDF>.
- Marjanovič Umek, L., Fekonja Peklaj, U., Pečjak, S. (2011). Govor in branje: ocenjevanje in spodbujanje. Ljubljana: Center za psihodiagnostična sredstva

VIRI SLIK:

- Slika 1: Kako brati pravljico otroku. Pridobljeno 18.9.2019 s <https://maminamaza.si/kako-brati-pravljico-otroku/>
- Slika 2: Bralne urice s psom. Pridobljeno 18.9.2019 s <https://www.minipoliglotini.com/blog/posts/bralne-urice-s-psom-nasa-izkusnja-s-programom-r-e-a-d>
- Slika 3: Pri bralni znački imamo radi knjige in otroke. Pridobljeno 18. 9. s <https://www.rtv slo.si/kultura/knjige/pri-bralni-znacki-imamo-radi-knjige-in-otroke/374282>
- Slika 4: 4 razlogi, zakaj lahko branje izboljša življenje vašega otroka. Pridobljeno 18.9.2019 s <http://druzina.ena.com/otroci/4-razlogi-zakaj-lahko-branje-izboljsa-zivljenje-vasega-otroka.html#prettyPhoto>
- Slika 5: drža pisala. Pridobljeno 18.9.2019 s http://www.os-vransko.si/wp-content/uploads/2012/11/zgodnja_pismenost_v_vrtcu.pdf
- Slika 6: Določanje glasu n v besedi. Pridobljeno 18.9.2019 s <http://montessorignezdo.si/tag/knjiga/>
- Slika 7: Fonološka motnja. Pridobljeno 18.9.2019 s <https://www.logopetka.com/post/2019/01/31/fonolo%C5%A1ka-motnja>
- Slika 8: Besedila na papirju boljše razumemo kot besedila na zaslonu. Pridobljeno 18.9.2019 s <https://safe.si/novice/besedila-na-papirju-bolise-razumemo-kot-besedila-na-zaslonu>

Brati pomeni početi podvige.

Brati je možno marsikaj.

Recimo: grozdje in fige in knjige
in med brati še kaj.

Brati je na sploh enostavno.

Črke hrustaš kot zalogaj.

Teže pa je, a tudi bolj slavno,
brati pravilno in hitro nazaj.

A nazaj se daleč ne pride.

Pravo branje le dalje in dalje gre

čez črke in pike, čez vrte in hribe
v Koromandijo ali še dlje.

Tone Pavček

www.maminamaza.si